

Programmabegroting 2019-2022

Beantwoording Algemene beschouwingen

Burgemeester Han Noten

1. Er zijn door enkele fracties vragen gesteld over de Regio Zwolle.
Aan de zichtbaarheid van Dalfsen in de regio, wordt geheel conform de wens van de VVD de laatste twee jaar hard gewerkt en dat zal ook worden doorgezet. En uiteraard zijn wij bereid om aan de gemeenteraad terug te koppelen wat de voortgang is, en wat er gebeurt met de financiële bijdrage die Dalfsen aan de Regio Zwolle levert, zoals de PvdA vraagt. Daarbij gaat het wat ons betreft niet om zichtbaarheid als zodanig. Dat lijkt ons zelfs geen enkele toegevoegde waarde te hebben. Het gaat om betrokkenheid. Tot nog toe is er binnen de Regio Zwolle nadrukkelijk aandacht geweest voor de agri/food sector. Dalfsen heeft daarin niet geparticipeerd, maar het college is zeker bereid om de wens van de CU op dit punt nader te onderzoeken. Overigens zijn daar wel extra kosten aan verbonden. En uiteraard extra ambtelijke inzet. Daarom moet echt zorgvuldig overwogen worden of wij als Dalfsen echt het verschil kunnen maken op dit dossier. Het voordeel van de huidige wijze van samenwerking is tenslotte dat je profiteert van elkaars inspanningen en daarom niet bij elk dossier in dezelfde mate betrokken hoeft te zijn.
2. De aansluiting bij het Shared Serviccenter ONS zal, zoals Gemeentebelangen stelt, financiële gevolgen hebben. Het betreft dan de eenmalige transitiekosten, een eenmalige bijdrage aan de reserve van ONS en een structurele bijdrage in de exploitatie. De komende tijd zal met ONS worden gesproken over de hoogte van de bijdragen. Die zullen worden meegenomen in een voorstel over aansluiting bij ONS dat wij in 2019 aan u voor zullen leggen. Maar ik heb u al meerdere keren aangegeven dat een besparing op ICT niet aan de orde zal zijn, maar we daar juist structureel meer middelen voor in zullen moeten zetten. Er liggen op dit moment geen berekeningen voor maar ik wil u herinneren aan het voorstel om deel te nemen dat hier eerder heeft voorgelegen en daarbij was er wel sprake van een doorgerekende model dat neerkwam op ruim 600.000 euro structureel als extra kosten. Maar nogmaals: dit is slechts een heel ruwe indicatie.
3. Ook vraagt Gemeentebelangen of we het met de extra middelen die worden gevraagd voor de bedrijfsvoering in de toekomst gaan redden en de CU vult dit aan met de vraag of we tijdig goede mensen aan zullen kunnen trekken. Op beide vragen moet ik antwoorden dat dat moeilijk valt te voorspellen. Voor wat betreft het personeel zullen extra middelen worden ingezet voor formatieve knelpunten, maar voor een deel ook voor het bieden van betere arbeidsvoorwaarden om kwalitatief goed personeel binnen te halen. We merken steeds vaker dat we voor de geldende salarisschalen geen mensen meer kunnen krijgen en dat we meer moeten betalen om vacatures ingevuld te krijgen. Op dit moment loopt er een onderzoek naar de vraag of wij als gemeente voldoende concurrerend zijn in de regio. Om dit objectief neer te kunnen zetten, zal naast een intern onderzoek ook een extern bureau worden ingeschakeld om die vergelijking te maken.
4. De CU vraagt of er in de salarispost voldoende rekening is gehouden met de cao-ontwikkelingen. Voor de lopende cao is dat het geval. De uitkomsten van de nieuwe cao-onderhandelingen kennen we nog niet. We gaan voor 2019 uit van een stijging van 1 procent voor de salarissen en 1 procent voor de sociale lasten. Of dit voldoende zal zijn valt nog te bezien.
5. De VVD droomt van een bezuiniging op personeel. Het spijt me dat ik de heer Veldhuis uit die droom moet helpen, maar ik kan niet anders. Wij vinden het zelf ook erg verwarrend dat we zowel de toegestane formatie, alsook de bezetting op moeten geven, maar dat betreft een verplichting op grond van de BBV. Ik verwijs u ook graag naar de definities van de beleidsindicatoren op pagina 175 van de begroting. Tussen beide zit altijd een zekere frictie, al was het alleen al vanwege het feit dat je altijd te maken hebt met vacatures. De bezetting is dan lager dan de formatie. Daarnaast is de bezetting per 1 januari 2018 weergegeven en de formatie per 1 januari 2019, omdat we de werkelijke bezetting op 1 januari 2019 nog niet kennen.

6. Het vermoeden van de VVD dat Dalfsen teveel betaalt voor software vanwege ingewikkelde licentieconstructies kunnen we gelukkig ontcrachten. Het is bij ons een gewoonte dat licenties volledig uiteen worden gerafeld en we alleen betalen voor wat we daadwerkelijk gebruiken. Daarbij laten we ons ook ondersteunen

Wethouder Ruud van Leeuwen

Reactie op de algemene beschouwingen 5 november 2018

Geachte leden van de Raad, ik ben verheugd te horen dat u alle inspanningen die door de ambtelijke afdelingen zijn verricht unaniem op waarde weet te schatten, dank daarvoor.

Mijn reactie valt in twee delen uiteen. Eerst een algemeen deel en vervolgens wil ik nader ingaan op de verschillende gestelde vragen, waarbij sommige die elkaar overlappen in samenhang worden beantwoord.

Allereerst het algemene deel: het college heeft begrip voor de wens om gevoel te krijgen bij de cijfers en hoewel het lastig is gaan we toch proberen daar enige invulling aan te geven. Waar we echter geen begrip voor kunnen opbrengen zijn bijdragen die eigenlijk neerkomen op knijp de zaak maar verder uit, als we maar wel ook de beste blijven. Met name vorig jaar is er een begroting vastgesteld, welke in drie tussenstappen met de raad tot stand is gekomen. Dit als gevolg van de noodzaak tot substantiële nee wezenlijke bezuinigingen. U bent daar nauw bij betrokken geweest. Vooral de organisatie is daar meerjarig de dupe van geworden. Het is wel erg gemakkelijk om enerzijds een hoge ambitie uit te spreken en anderzijds voor te stellen om eerst maar plannen te maken of onderzoeken te doen en dan pas te gaan kijken hoe we het gaan betalen, zoals de CU doet in haar bijdrage. Deze benadering vinden we niet toekomstgericht en bestendig. We weten dat er de komende jaren grote investeringen gaan plaatsvinden, met flinke structurele gevolgen, maar college doet u nog maar niets. Dit vinden we uiterst onverstandig. Wij staan juist voor een gedegen financieel beleid, waarbij ook in de toekomst investeringen mogelijk zijn, ook voor onze opvolgers. Een soortgelijke reactie geven overigens VVD en D66 af, de laatste zelfs onder de titel "mag het ietsje minder zijn". Waar blijft uw ambitie zou ik zeggen. De raad heeft een hoog ambitie niveau neergelegd, uw wethouder financiën probeert u daarbij de middelen te verschaffen die daar voor nodig zijn.

Voorzitter dan nu de reactie op de verschillende vragen.

GB

1 Voor het centrumplan Dalfsen waar u volgende maand over de stand van zaken wordt geïnformeerd, is nu nog niet te zeggen aan welke investeringen u moet denken. Ik verwacht dat dit meerdere miljoenen zullen zijn. Aansluiting bij ONS shared service centrum, het kanaalplan Lemelerveld, de fietsroutes naar Zwolle, verbetering van het Kroonplein, sportveld Hoonhorst, Burgemeester Backxlaan noord, de jeugdzorg en transformatie van het sociale domein het abonnementstarief WMO, onderliggend wegennet en dan ben ik nog niet uitputtend geweest, zijn voorbeelden van investeringen die tevens flinke structurele gevolgen voor de begroting met zich mee zullen brengen. Ook de ambities op het gebied van duurzaamheid en beheer openbare ruimte trekken hier een forse wissel op.

2 wij stellen inderdaad nu voor geen algemene indexering toe te passen. Een nader onderzoek leert dat een dergelijke generieke maatregel ca 250.000 euro kost, terwijl ook uit de praktijk kan blijken waar ophogen van het budget noodzakelijk is. Bijvoorbeeld als een budget drie opeenvolgende jaren met 5000 of meer wordt overschreden. Wij zijn van mening dat je zo verrijnder kunt sturen.

6 U ontvangt hierover klachten over boomwortels maar bij de afdeling is deze toename van klachten niet bekend. Als er klachten binnen komen over wortelopdruk en/of de oneffenheden en worden ze door onze stratenmakers aangepakt. (cat. ernstig volgens CROW) Wij zullen de komende tijd extra alert zijn op de gemelde feiten en verzoeken u vriendelijk klagers door te verwijzen naar de gemeente.

7,8 In opdracht van woonstichting VechtHorst is een nieuw appartementengebouw ontworpen. Dit wordt gasloos gebouwd. Gepland is in december 2018 voorstel college stedenbouwkundige invulling Pniël locatie in commissie en raad. Voor wat betreft de plannen Slingsedaal kan ik u op dit moment niets nieuws melden.

CDA

1 In de stelpost ingrepen Rijk en ambities raad is het volgende meegenomen: allereerst een tegenvallende Rijksbijdrage, welke zoals we hebben gemerkt fors kan uitpakken. Indien deze stelpost niet hoeft te worden aangesproken, dan is het spaargeld dat rechtstreeks in de arvb gestort dient te worden. Hiermee zijn toekomstige investeringen, zie ook de vraag 1 van GB, te doen. In het verleden werd er jaarlijks 4% rente toegevoegd aan de arvb. In 2011 was dit 2 m, in 2012 1.7m 2013 1.5m 2014 1.4m en 2015 900 k daarna is het tot nul gereduceerd. Met de invoering van de nieuwe BBV (besluit begroten en verantwoorden) was dit niet langer toegestaan. De enige manier om te sparen voor investeringen zit hem dus in winstname in de grondexploitaties en positieve jaarrekeningen. We staan er positief voor ook gelet op de kengetallen, maar wij vinden het belangrijk om dat ook naar de toekomst te borgen, in plaats te gaan pot verteren zoals hier en daar, tot onze verbijstering, wordt voorgesteld.

2 Uw vraag naar het verzachten van de pijn door onderzoek te doen, zouden we willen verbreden met investeringen in duurzaamheid. Landelijk is dit momenteel onderwerp van gesprek. Wij stellen u voor om dit op deze wijze op te pakken.

3 Het vereiste van 20 mm regen op eigen terrein bergen is ondergebracht in de bouwvergunning. Vooraf dient te worden aangetoond hoe dit wordt gerealiseerd, dit geldt tevens voor bedrijven. Dus controle vooraf voor de bouwvergunning.

11 het streven is het participatietraject en daarmee ook het ontwerp begin 2019 op te pakken en voor de zomer van 2019 gereed te hebben. Na de zomer van 2019 start de voorbereiding voor het realiseren van het project. Afhankelijk van de scope, aard van de werkzaamheden, inkoop en of het ontwerp weersgevoelig is eind 2019 of begin 2020 realiseren van het project. Indien het traject voorspoedig verloopt kan zelfs al eerder budget worden aangevraagd.

Overigens bestrijden wij dat het gemeentehuis niet bereikbaar zou zijn. Dit is beslist niet het geval. In nauw overleg met BTB werkgroep is het huidige traject vastgesteld. Naast de informatiepunten in de kulturhuzen is bijvoorbeeld in voorkomende gevallen thuisbezoek ook mogelijk.

12 Uitbreiding bedrijventerrein Hessenpoort Oost moet de visie dan herijkt worden? Wij zijn van mening dat dit inderdaad het geval zal zijn. Overigens vraagt de CU of dit de enige locatie is. Nee te zijner tijd moet hier integraal naar gekeken worden. Niet op voorhand al locaties uitsluiten. Tot slot vraagt u bij belangrijke ontwikkelingen een stand van zaken bij de berap's te voegen. Deze goede suggestie pakken we op.

CU

1 Zoals in de algemene reactie verwoord vinden we een verdere bezuinigingsronde niet verantwoord.

2 opnieuw zoekt de CU haar heil in doelmatigheidsonderzoeken en ziet u hoge kansen voor efficiency voordeel. Wij delen dit standpunt niet. Wel vindt er momenteel een onderzoek plaats door de concerncontroller op basis waarvan beleidskeuzes gemaakt kunnen worden. zodra de uitkomsten beschikbaar zijn wordt de raad hierover geïnformeerd.

En dan voorzitter u gelooft het niet betrap ik de CU op een pertinente onwaarheid in het betoog: de voorgesteld wijziging tot OZB verhoging wordt "de grootste stijging ooit in drie achtereenvolgende jaren" genoemd. Ik zou de heer Nijkamp willen herinneren aan de bijeenkomsten, onder zijn voorzitterschap in 2010. Er dreigde toen een structureel meerjarig tekort. In de raadsvergadering van 8 november 2010 is op voorstel van de werkgroep besloten om voor vier opeenvolgende jaren de OZB te verhogen met respectievelijk 6,6,3 en 3%. Dus onder zijn voorzitterschap en met nota bene een CU wethouder. Is uw geheugen aan slijtage onderhevig?

3,5,6 Er is wordt al voorgesteld om incidentele uitgaven gefaseerd in te voeren en incidentele tekorten worden incidenteel gedekt. Het is meer dan het dekken van tekorten zoals u stelt, wij stellen voor om naar de toekomst meer structurele middelen ter beschikking te hebben en daar dan ook nog eens mee te kunnen sparen.

4 De herinrichting van het voorplein betreft niet alleen het egaliseren en het stabiel maken van de tegels, het hogere doel is in deze, eerst om de toegankelijkheid van het gemeentehuis Dalfsen te verbeteren en daarnaast borgen we naar de toekomst toe dat deze verbetering duurzaam wordt ingericht! Hiermee voorkomen we op de korte termijn het welbekende lapwerk, de lift is al diverse malen gerepareerd en vervolgens na korte tijd weer stuk gegaan.

18 Het aanpassen van een 50 km/uur limiet zit in verbeterpakket, wat wil zeggen dat dit zeker binnen het project wordt uitgevoerd. De aanpassingen aan de N377, waaronder de aanpassing van de fietspaden langs de N377, zit in het optimalisatiepakket van de provincie. Alle aanpassingen in Nieuwleusen, zijn op plek 1 van het optimalisatiepakket terecht gekomen, waardoor de kans relatief groot is dat dit binnen het project wordt uitgevoerd. De aanbesteding loopt en begin volgend jaar wordt bekend gemaakt, welke aannemer het werk gaat uitvoeren en welke onderdelen van het optimalisatiepakket worden uitgevoerd. We wachten eerst deze aanbesteding af. Als blijkt dat de aanpassingen in Nieuwleusen niet binnen het project worden meegenomen, dan gaat de gemeente in overleg met de provincie over plan B. Echter wat u plan B noemt, betekent dat er voldoende financiën beschikbaar zullen moeten zijn om het uit te voeren. Ook dit pleit voor sparen.

21 zie antwoord 2 CDA

23 Wij zien tot slot geen aanleiding om de zojuist door de raad vastgestelde cyclus van P&C te gaan wijzigen. Wij denken dat het een goed en weloverwogen besluit is.

PvdA

1 Hoewel wij Dantumadiel niet dichterbij huis vinden, zijn we graag bereid om te bezien hoe we onze begroting in één oogopslag verder kunnen verbeteren. Voor publicatie voorafgaand aan raadsbehandeling zijn we wat huiverig voor. Immers de raad stelt de begroting vast en kan die dus wijzigen. Dit moet niet tot verwarring gaan leiden.

7 Vraag naar OV. Hoewel de rol van de gemeente een beperkte is immers de provincie gaat over routing tarieven, frequenties alsmede de kwaliteit en de kwantiteit. Zijn we faciliterend mbt bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van de haltevoorzieningen. Bij het overleg met provincie zetten we ons in voor behoud en verbetering waar mogelijk van het busvervoer. Waar dit niet lukt stimuleert de gemeente met de provincie alternatieven zoals bijvoorbeeld buurtbussen. Vrijwilligersinitiatieven zien we als vaak waardevolle aanvulling op bestaande OV structuren.

VVD

1 Wat we niet meer doen is structurele lasten uit incidentele middelen dekken dus net andersom als u het stelt.

2 “De OZB verhoging geldt voor zowel de eigenarenbelasting en de gebruikersbelasting voor niet-woningen als voor de eigenarenbelasting voor woningen. De stijging voor de gebruikers van niet-woningen werd vorig jaar veroorzaakt doordat in het model van de GBLT in 2018, in tegenstelling tot 2017, rekening werd gehouden met leegstand. Met de tariefsaanpassing in 2018 is de verwerking van de leegstand juist verwerkt in het tarief.” Ook de gebruikers van niet-woningen gaan dus meer betalen. We hebben het dan in absolute getallen over ongeveer € 700 als een bedrijfspand een waarde heeft van € 6.000.000 (gebruikersdeel).

3 zie antwoord 2 GB

6 Het onderliggend wegennet is grotendeels een verantwoordelijkheid van de gemeente. De kosten daarvoor zijn voor onze rekening. Zie ook antwoord op 18 CU

7 De ontsluiting via de Welsummerweg is echt een gepasseerd station.

8 We hebben een bewonersonderzoek gedaan waarin ook de behoefte aan tiny houses is gepeild. De inwoners staan hier niet uitgesproken positief of negatief over. Een kaveleigenaar mag in principe gewoon een tiny house bouwen maar kiest vaak voor een grotere woning. Een ontwikkelaar in Oosterdalfsen heeft onlangs een tiny house-project gestart. De mate van belangstelling is ons niet bekend. De gemeente onderzoekt de komende maanden of in onze bestemmingsplannen ook andere mogelijkheden geboden kunnen worden.

D66

1,2 lastig te beantwoorden meer of minder dat zijn namelijk vragen waarop de raad een antwoord moet geven. U heeft bij de technische sessie een overzicht ontvangen met de ontwikkeling van de lasten voor de burger hieruit blijkt zonneklaar dat Dalfsen ook over vier jaren nog de goedkoopste is qua lasten voor de burger. Voor de reserves verwijs ik korthedshalve naar het antwoord op CDA vraag 1

3 De afgelopen jaren is voortdurend ingezet op het plaatsen van LED verlichting in de Openbare Ruimte en het energiejaarverbruik is de afgelopen 10 jaar behoorlijk gedaald, ondanks de uitbreiding van het aantal lichtmasten. (vanaf 1.127 mWh in 2008 naar 747 mWh over de periode okt 2017 t/m sept 2018). Dit is bereikt door bij vervanging van armaturen enkel dimbare LED armaturen te gebruiken en bij lampvervanging waar mogelijk Led lampen toe te passen, geheel in de lijn die u ons aanreikt. De besparingen op energie zijn gebruikt voor aanschaf van de duurdere LED-lampen en sorteren hierdoor een vliegwieleffect).

5 In december ontvangt u het voorstel tot differentiatie van de grondprijzen.

6 Ja we houden via de berap en de jaarrekening rekening met mee- en tegenvallers. Deze kun je immers niet begroten.

Tot slot D66 wil al ons spaargeld inzetten, de lijst die u opnoemt is bijna duizelingwekkend. Wat denkt u te gaan doen als de spaarpot leeg is?

Wethouder Jan Uitslag

GB-9

Er komt geld van Beschermd Wonen terug vanuit het Rijk via centrumgemeente Zwolle naar de regiogemeenten. Kunt u aangeven waarom, wat de hoogte van dit bedrag is, of het gaat om incidenteel/structureel geld en welke plannen u heeft voor de besteding hiervan?

Het rijk verstrekt de middelen voor beschermd wonen rechtstreeks via de algemene uitkering aan de centrumgemeente, in ons geval de gemeente Zwolle. Voor deze taak (die met ingang van 2015 uitgevoerd wordt) is door de centrumgemeente een risicoreserve gevormd. De risicoreserve is gevormd met de restanten die overbleven na uitvoering van de taken. Herijking van het risico heeft geleid tot afwaardering van de reserve. Het aandeel van Dalfsen wordt overgemaakt naar ons. In totaal gaat het over € 1.449.000 over de jaren 2015 tot en met 2021. De middelen zijn incidenteel en worden toegevoegd aan het exploitatiesaldo. De verwachting is overigens dat we met ingang van 2022 zelf financieel verantwoordelijk worden voor beschermd wonen.

CDA-4

Deelt het College onze mening dat we meer aandacht moeten schenken aan duurzaamheid en dat het nu tijd is voor actie?

Vooropgesteld, we zijn blij met een raad die veel aandacht aan duurzaamheid wil schenken. Ik denk dat we de noodzaak tot handelen en de ambitie daarin ook wel delen.

Het is natuurlijk niet zo dat we nog niet begonnen zijn, er gebeurt al veel. Dat blijkt ook uit de voortgangsrapportage Duurzaamheid, die in uw commissie van 19 november wordt besproken.

De herijking die in het eerste kwartaal van 2019 staat gepland, is een goed moment om eventuele doelstellingen e.d. aan te scherpen.

CDA-5

Is er al actie ondernomen naar aanleiding van onze vraag of er binnen de Gemeente één locatie is waar maximale energieopwekking plaats kan vinden?

Het college wil het idee van één locatie serieus onderzoeken. Die past goed binnen het project naar de ideale energiemix voor de gemeente (Uitvoeringsprogramma 2019). Voor dit onderzoek worden momenteel al gemeente-specifieke berekeningen gedaan, zodat cijfermatig inzicht ontstaat in 'waar staan we' en hoe groot de opgave voor onze gemeente is. Dit koppelen we ook aan het proces van de Regionale EnergieStrategie voor West-Overijssel (juni 2019).

CDA-6

Afgelopen week lazen we in de media dat de gemeente Midden-Drenthe zelf zonneparken gaat exploiteren, de CDA-fractie juicht dit ook binnen de gemeente Dalfsen van harte toe! Is het college bereid om deze mogelijkheid te onderzoeken?

Dit vraagt een andere rol van de gemeente dan tot nu toe gekozen, ook door de raad. Enkele jaren geleden is hier al eens onderzoek naar gedaan naar. Toen is besloten dat niet te doen, mede vanwege de duurzame dorpen in onze gemeente.

We zijn weer wat jaren verder en de gedachte is interessant en het onderzoeken waard, mocht u als raad dit een goed idee vinden.

CDA-7

Kan het college aangeven hoe het met de woningbouw in Hoonhorst gaat?

Er wordt momenteel gesproken met een projectontwikkelaar over de locatie Achter de Molen om daar woningbouw mogelijk te maken. Het is de verwachting dat deze afspraken in 2019 leiden tot een overeenkomst tussen ontwikkelaar en gemeente. (Zie ook de RO kwartaalrapportage.)

CDA-8

Bij de prestatieafspraken hebben we het over in standhouden van voldoende sociale huur. Wat de CDA-fractie betreft gaan we voor uitbreiden van het aanbod. Er bereiken ons maandelijks signalen, dat mensen geen geschikte plek kunnen vinden. Deelt het college onze mening?

Het is een wankel evenwicht. Het meest ideaalplaatje is als niemand op een huur- of koopwoning hoeft te wachten. Dat is echter niet reëel te verwachten van een woningcorporatie, financieel onhoudbaar. Dat is overigens niet alleen in Dalfsen zo; het is bij sociale huurwoningen normaal dat er een wachttijd is voordat men aan de beurt komt.

CDA-9

Wij zijn van mening dat bij deze afspraken ook gekeken moet worden naar de daadwerkelijke huurprijzen. Dat wat de burger moet betalen. Want de huurprijs ligt dan blijkbaar wel onder de €710,- maar door servicekosten komt de totale huur ver boven de € 900,- uit. Als je dan een alleenstaande bent met alleen een AOW, dan hoef ik u niet uit te leggen dat dit nauwelijks mogelijk is. Is het college bereid om hier afspraken over te maken met de woningbouwverenigingen?

De corporaties moeten woningen passend toewijzen. Dit houdt in dat iemand met (alleen) AOW niet voor een dure woning in aanmerking kan komen, omdat dit niet passend is. Daarbij wordt gekeken naar de kale huur. We gaan met de woningcorporatie in overleg over het deel van de servicekosten en aandacht vragen voor de problemen die dit met zich mee kan brengen.

CDA-10

Goed om te lezen dat ook het college van mening is dat er voor alle doelgroepen voldoende aanbod moet zijn. Wij gaan er dan ook vanuit dat er voldoende woningen komen voor begeleid wonen en senioren. Kunnen wij hiervan uit gaan?

Met de corporaties hebben wij (op basis van de woonvisie 2016-2020) de afspraak dat zij woningen bouwen voor de in de woonvisie benoemde doelgroepen. De woonvisie wordt in 2019 geactualiseerd. Daarbij zal ook het woonbehoefte-onderzoek bekend zijn. Dan zien we alles in samenhang en kunnen nieuwe inzichten worden verwerkt.

CDA-13

Het is een gegeven dat er agrariërs stoppen de komende jaren. Hebben we voldoende in beeld wat dit betekent voor de leefbaarheid van ons platteland?

Het platteland gaat de komende jaren veranderen. Net zoals dat de afgelopen 100 jaar veranderd is. Stoppende agrariërs hebben daar invloed op, maar ook andere ontwikkelingen zoals duurzame energie en veranderende mobiliteit.

O.a. vanwege het stoppen van agrariërs zijn de beleidsregels 'Ontwikkelen met kwaliteit in het buitengebied gemeente Dalfsen' eind 2017 aangepast. Hier wordt al behoorlijk gebruik van gemaakt. (Zie deelname verzamelplannen.)

CDA-14

Heeft het college een plan hoe ons buitengebied er de komende 10 jaar uit moet zien?

Zoals bij de vorige vraag aangegeven, zijn er veel factoren van invloed op de ontwikkeling van ons buitengebied. Hoe we daar als gemeente, raad en college, tegenaan kijken is onderdeel van de omgevingsvisie die volgend jaar van start gaat.

CDA-15

Is het college bekend met de Regiodeal Toekomstgerichte Erven?

Het korte antwoord is Ja. Door de provincie Overijssel worden alle gemeenten hierover geïnformeerd via nieuwsbrieven.

In het kader van dit project is nu een aantal pilots gestart. We volgen deze en kijken wat we daar als Dalfsen aan kunnen hebben.

CU-13

Is het juist dat gemeente Dalfsen dit beleid niet actief stimuleert (volgens berichtgeving in de Marskramer)?

Op dit moment nemen wij daar als gemeente niet het voortouw in. Wij juichen dergelijke initiatieven wel van harte toe. De ervaring leert dat dit soort acties op een breder draagvlak kunnen rekenen als het vanuit de samenleving komt, dan van de overheid.

CU-14

Wil het college in 2019 invulling geven aan een lokaal preventieakkoord in samenwerking met lokale relevante (lokale) partners?

Interessante gedachte. We werken veel samen met onze partners. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor de vertaling van het nationaal preventieakkoord naar onze gemeente. We zijn ook al bezig met preventiebeleid, u krijgt in 2019 nog heel wat te bespreken, zoals de nota over 'Sport en Bewegen' en de Uitvoeringsnotitie publieke gezondheid als uitwerking van door raad vastgestelde nota publieke gezondheidsbeleid (nota kerngezond).

Ook goed om te benoemen dat onze GGD heeft op 14 december 2017 al een publicatie gedaan met als titel "Alles is gezondheid". Zie ook de plaat aan het einde van dit document.

CU-15

Het sociale domein is van groot belang, omdat het mensen direct raakt. Er wordt ingezet op een transformatie, maar we weten nog niet waar naar toe. En de kosten lijken nog steeds te stijgen. We stellen voor om naast een enkele themasessie ook een structuur op te zetten voor kort cyclische bijpraatmomenten tussen raad(vertegenwoordiging) en college (wethouder). We zullen hiervoor een motie indienen.

Het is als wethouder plezierig om de steun van de raad te ervaren bij dit belangrijke maar ook complexe dossier.

De vraag om te beginnen met kort cyclische bijpraatmomenten is primair een vraagstuk van de raad. Als u vraagt, kom ik natuurlijk opdraven.

Wel wil ik meegeven alert te zijn op ieders rol en taak. We moeten echt voorkomen dat de raad te veel op de stoel van het college gaat zitten. Als u aan mij advies vraagt, dan zou ik adviseren om het effect van de informatiesessies - waarmee we net gestart zijn – af te wachten. Geef het een kans.

CU-16

De vraag naar jeugdzorg is de komende jaren mogelijk structureel hoger. Goed om er rekening mee te houden, maar zeker is dit overigens nog niet. We vinden dat niet alleen gekeken moeten worden naar de manier van zorg verlenen en wijze van factureren van de zorgverleners, maar we roepen het college op om ook steviger te kijken naar preventie. Ziet het college mogelijkheden een preventieaanpak te ontwikkelen op oorzaak nummer 1: namelijk gezinnen in of vanuit echtscheidingssituaties?

Zoals in de kadernota Transformatie en ook in de themabijeenkomst over de ontwikkelingen jeugdzorg aangegeven staat preventie hoog op de agenda voor het komende jaar. Het voornemen is om een preventiescan uit te voeren. Het doel hiervan is om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van beschikbare en nog te ontwikkelen preventieve activiteiten in relatie tot de risicofactoren die kunnen leiden tot gebruik van geïndiceerde jeugdzorg. Op basis van de uitkomsten van deze scan kan gericht actie ondernomen worden.

Echtscheiding behoort tot een van de risicofactoren en zal daarmee onderdeel uitmaken van de scan en eventuele maatregelen. Daar is overigens ook al aandacht voor in het project 'Scheiden doe je samen'.

CU-17

Innovatieve welzijnsprojecten blijken lastig van de grond te komen. Ook al zijn de voorwaarden enigszins versoepeld, we zijn er niet gerust op dat dit traject vanzelf gaat bloeien. We stellen voor om vanuit het budget van 1 ton begin 2019 een innovatietraining aan te bieden om organisaties te helpen tijdig tot passende aanvragen te komen. Overigens willen we bij succes in de toekomst ruimte houden voor een hoger budget. Het bezuinigingsvoorstel is daarmee voorwaardelijk geworden.

Met de transformatie steken we in op samenwerking met partners en tussen partners. In alle beleidsterreinen is er aandacht voor preventie en samenwerking. Deze ontwikkeling vergt dat partijen elkaar kennen en op een nieuwe/andere wijze gaan samenwerken en dat kost tijd. Het gaat niet altijd om extra geld en nieuwe initiatieven, soms kan elkaar kennen al voldoende zijn om effectiever te werken. Het geven van een training vanuit de gemeente geeft wat ons betreft bovendien een signaal af dat wij het beter weten, wij vertrouwen op de kwaliteit van onze partners.

PvdA-2

Uw voorstel om het budget voor innovatieve projecten met 150.000 euro af te ramen kan niet op onze steun rekenen. In een tijd van transformatie wordt veel verwacht van de samenleving en is innovatie van groot belang. We willen het uiteindelijk beter doen en als het kan ook nog goedkoper. Het aframen van het budget geeft dan een fout signaal. Wij stellen voor meer bekendheid en uitleg te geven waarvoor de regeling destijds is ingevoerd. Is het college hiertoe bereid?

Wij brengen de regeling meerdere malen onder de aandacht van organisaties. De transformatie vergt dat partijen elkaar kennen en op nieuwe/andere wijze gaan samenwerken. Dat kost tijd. Door elkaar te kennen en samen te werken ontstaan spontaan allerlei dwarsverbanden die niet altijd leiden tot projecten waar financiële middelen voor nodig zijn en toch leiden tot de realisatie van de gewenste transformatie.

PvdA-3

Verder vinden we het belangrijk dat er een 'aanjager' wordt aangesteld om burgers te inspireren met innovatieve ideeën te komen. Daarom stellen we voor het bedrag van 250.000 euro te handhaven. Hoe kijkt het college hier tegen aan?

De regeling voor innovatieve preventieprojecten sociaal domein is momenteel gericht op partijen en niet op individuele burgers.

PvdA-4

Als antwoord op onze eerdere vragen heeft u aangegeven te overwegen een extra organisatie voor onafhankelijke cliëntondersteuning aan te wijzen. Wij juichen dat van harte toe, waarbij we specifieke aandacht vragen voor de GGZ-problematiek. Door de toenemende ambulantisering neemt deze groep in omvang toe en vraagt om een andere ondersteuning dan andere doelgroepen uit de WMO. Kunt u dat toezeggen?

Wij beraden ons op de wijze hoe we de cliëntondersteuning nu hebben vormgegeven. Mogelijk gaan we dit op een andere wijze organiseren, omdat de bekendheid met onafhankelijke cliëntondersteuning laag is. Hierbij zijn alle doelgroepen bij ons onder de aandacht.

PvdA-5

Het Naoberhuus sluit per 1 januari a.s. Na gesprekken met betrokkenen begrijpen we de argumentatie voor sluiting. Daarom willen we zoeken naar een alternatief: een algemeen toegankelijke inloopvoorziening voor mensen met en zonder indicatie. We zijn daarom blij dat het college dit ook heeft opgenomen in deze begroting. Onze fractie heeft onlangs een werkbezoek afgelegd bij inloopvoorzieningen in Deventer en Raalte. Daar hebben we gezien hoe op een centrale plek voor inwoners met/zonder indicatie een mooie laagdrempelige, veilige en vertrouwde inloopvoorziening is gecreëerd en gedurende 2 jaar in Deventer in een grote behoefte voorziet. Onze fractie is geraakt door de enthousiaste verhalen.

De coördinatoren van beide locaties zijn graag bereid hier in een ronde tafelgesprek een en ander toe te lichten. Is het college bereid op korte termijn een onderzoek in te stellen en samen met ervaringsdeskundigen een rondetafelgesprek te organiseren?

Het is goed onderscheid te maken tussen de inloopvoorziening als fysieke plek en de inloopvoorziening als concept. We hebben in al onze kernen een prachtig kulturhus staan, fysiek is een op orde zou ik zeggen.

Over het concept is ambtelijk contact geweest met een vertegenwoordiger van de cliëntenraad van het RIBW. Daarbij is afgesproken dat nadere informatie over de voorziening in Deventer en Raalte wordt gedeeld en heeft inmiddels een bezoek plaatsgevonden aan de voorziening door een delegatie uit Dalfsen (waaronder SAAM). We zijn dus in gesprek.

PvdA-6

In de halfjaarsrapportage sociaal domein werd melding gemaakt van het tekort aan plekken voor respijtzorg. Om die reden vragen wij u de vrijkomende ruimte in het Naaberhus hiervoor in te richten. Is het college hiertoe bereid?

De gemeente is zelf geen huurder van de locatie van het Naaberhus, noch is de gemeente direct initiatiefnemer en aanbieder van respijtzorg.

D66-4

Sport en vrije tijd. Het helpt bij de fysieke en psychische weerbaarheid van de jeugd tegen de verleiding van drank en drugs. Mag daar ietsje meer?. Den Haag stelt de sportverenigingen vrij van BTW en Dalfsen trekt meteen het tarief op met hetzelfde bedrag. Geef de sportverenigingen het BTW voordeel zelf om de drempel voor deelname aan de sport zo laag mogelijk te maken. Laat dit geld bij de vrijwilligers van de sportverenigingen.

Sport is belangrijk. Daar zijn we het over eens. We stimuleren toegankelijke sport, neem bijvoorbeeld het terugnemen van de hockeyvelden.

Het college maakt andere keuzes. De gebruikers houden gelijke kosten en de gemeente dekt deel van het risico van niet volledige compensatie door het rijk. Sterker, de jaarlijkse index van 1% vindt niet plaats waardoor de tarieven op het niveau van 2018 blijven.

Alles is gezondheid...

IJsselland

Ja, wij GGD IJsselland, willen ons verbinden aan het Nationaal Programma Preventie Alles is Gezondheid... Wij zijn van mening dat de gezondheid van de mensen in Nederland nog veel beter kan. Het verbeteren van de gezondheid draagt bij aan een vitale maatschappij en een vitale economie.

Wij willen een belangrijke rol spelen bij de verbetering van de gezondheid van mensen. Wij onderschrijven dat een brede aanpak gericht op preventie hierbij essentieel is, waarbij de gezamenlijke inzet van maatschappelijke partners en overheid onmisbaar is. Wij onderschrijven de doelstellingen van het Nationaal Programma Preventie Alles is Gezondheid..., te weten dat we de groei van het aantal chronisch zieken keren en gezondheidsverschillen tussen groepen mensen verkleinen.

Tevens onderschrijven wij dat de focus hiervoor gelegd wordt op:

- het bevorderen van de gezondheid van mensen en het voorkomen van chronische ziekten door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken en leren;
- een prominente plek voor preventie in de gezondheidszorg;
- het op peil houden van de gezondheidsbescherming en nieuwe bedreigingen te keren.

Wij, GGD IJsselland zullen de impact van Alles is Gezondheid... verbreden en verdiepen door de volgende activiteiten uit te voeren:

GGD IJsselland werkt vanuit het uitgangspunt van positieve gezondheid voor én met de elf gemeenten in IJsselland en samen met diverse organisaties aan de missie: voor een gezonde samenleving. Dit doen we door het uitvoeren van onderzoeken, het signaleren van gezondheidsrisico's, het adviseren van gemeenten en inwoners, het bevorderen van gezond gedrag, het uitvoeren van interventies om de gezondheid te beschermen en het bieden van een vangnet voor mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn.

We bouwen mee aan diverse lokale en bovenlokale domeinoverstijgend netwerken, die zich actief inzetten voor het bevorderen van gezondheid van de inwoners in IJsselland. Hiervoor hebben we onder andere samenwerkingen met gemeenten, onderwijsorganisaties, bedrijven, sportclubs, zorg- en welzijnsorganisaties. Daarnaast stimuleren we een integraal gezondheidsbeleid bij onze elf gemeenten, waarbij we met partijen uit de gezondheidssector en het sociaal domein de basis leggen voor dit beleid. Dit doen we onder andere door het organiseren van themabijeenkomsten voor ambtenaren en bestuurders uit het sociaal- en fysiek domein en adviseren we over onderwerpen in het speelveld van de publieke gezondheid, zoals het inrichten van een gezonde leefomgeving.

GGD IJsselland begeleidt het gezond opgroeien van de jeugd van 0-18 jaar. Hiervoor bieden we een samenhangend en integraal pakket binnen de jeugdgezondheidszorg. We hebben ons ten doel gesteld dat onze jeugdgezondheidszorg excelleert in het signaleren, als sociaal-medisch expert gepositioneerd is in het netwerk en een vertrouwde partner is voor gezin, kinderopvang en onderwijs. Onderdeel hiervan is de Gezonde Schoolaanpak, waaronder verschillende thema's vallen als weerbaarheid en seksuele gezondheid. Tevens wordt er een digitaal ouderportaal ontwikkeld, die ouders in staat stelt te participeren in de zorg van hun kind. Daarbij opent het nieuwe deuren op gebied van communicatie tussen de jeugdgezondheidszorg en ouders.

Gezonde werknemers vormen het hart van iedere organisatie. Onder het mom van "practice what you preach" worden op initiatief van medewerkers zelf initiatieven genomen die gericht zijn op het stimuleren van gezond gedrag bij medewerkers. Een voorbeeld hiervan is deelname aan de landelijke campagne 'Ik Pas', waarbij deelnemers in de vastentijd 40 dagen geen alcohol drinken. Daarnaast dragen wij dit gedachtegoed uit naar de gemeenten en andere partners in ons netwerk en bieden ondersteuning bij het uitdenken van acties.

Wij dragen bij aan het monitoren en evalueren van de voortgang van onze hierboven genoemde activiteiten en leggen hierover periodiek verantwoording af.

14 december 2017

Namens GGD IJsselland,